

Bán Attila

(tudományos segéd munkatárs, MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont)

A telemedicina hatása az egészségügyi egyenlőtlenségekre

Napjainkban a telemedicina (távgyógyászat) – ami az egészségügyi ellátás és az infokommunikációs technológiák integrációját jelöli – meghatározó szerepet tölt be az ellátórendszerben, mivel a szakirodalom szerint mérsékelheti az egészségügyet érintő területi egyenlőtlenségeket. Mindez visszavezethető az infokommunikációs technológiák hatásaira, aminek eredményeként a távgyógyászat képes redukálni az egészségügyi szereplők (orvos, beteg) térbeli mozgását, helyettesítve azt az egészségügyi adatok és információk elektronikus továbbításával. Így a telemedicina növelheti az ellátás elérhetőségét, hozzáférhetőségét és költséghatékonyságát, ami különösen meghatározó lehet azokban a periférikus térségekben, ahol az egészségügyi erőforrásokhoz való hozzáférés (ld. orvoshiány) korlátozott.

Ezek alapján az előadás fő kérdése, hogy milyen hatása lehet a telemedicinának a hazai egészségügyi egyenlőtlenségi folyamatokra? A kérdés kvantitatív módszerek segítségével is megválaszolható lenne, azonban ennek jelentős akadályát képezi, hogy nem áll rendelkezésre statisztikai adatbázis. Így kvalitatív módszert alkalmazva, félig strukturált interjúkat adhatnak választ a fenti kérdésre. A területi adatbázis hiátusa mellett az interjúk indokoltságát erősíti az is, hogy a távgyógyászat hatásainak feltárása, a mechanizmus működésének megértése a telemedicina használatában jártas szereplők tapasztalatai útján ismerhetők meg. Ennek megfelelően összesen 63 interjú készült – háziorvosokkal, szakorvosokkal, informatikusokkal és egészségügyi döntéshozókkal – 2014 augusztusa és 2015 októbere között. Az interjúk eredményei rámutatnak, hogy a telemedicina bizonyos esetekben enyhítheti, más helyzetekben viszont újra is termelheti az egyenlőtlenségeket. Vélhetően teljes megoldást nem nyújt a szakemberhiányra, de mérsékelheti az ellátás orvoshiányból fakadó egyenlőtlenségeit. Ugyanakkor azok a betegek, akik valamilyen okból (pl. infokommunikációs technológiákhoz szükséges készség hiánya) nem férnek hozzá a telemedicinális ellátáshoz, azok marginális helyzetbe kerülhetnek.

Kulcsszavak: telemedicina, egészségügyi egyenlőtlenség, elérhetőség, interjú, orvoshiány

Bogárdi Tünde

(doktorjelölt, Szent István Egyetem Enyedi György Regionális Tudományok Doktori Iskola)

Falvaink sorsa a Közép-Tisza-vidéken

Előadásom célja annak bemutatása, hogy a Közép-Tisza-vidéken, azon belül is a dél-hevesi belső periféria három településén (Átány, Kömlő, Tiszanána) élők miként látják településük, térségük helyzetét. Az empirikus kutatást lakossági, valamint iskolai kérdőívek formájában végeztük. A 2014-2015-ben készített problémapercepció- és a települési jövőkép-vizsgálat hozzájárul ahhoz, hogy a területi statisztikai adatokon túl, a helyiek megkérdezésével alaposabban megismerjük, milyen kihívásokkal néznek szembe, és milyen kilátásaik vannak a leszakadó, szegregálódó térségeinkben élőknek. Be kívánom mutatni, hogy a hátrányos helyzetű térségek számos rokon vonással rendelkeznek, amelyek a munkanélküliség, a közrend, a közbiztonság, a cigány-magyar együttélés problémáiban jól tapinthatóak. Mindennek komplexitásához azonban az is hozzájárul, hogy az egyes települések, térségek nem tekinthetők homogén struktúrának, mind a problémákban, mind az azokra adott válaszokban számos különbözőség is jellemzi a hátrányos helyzet problematikáján egyaránt osztozó térség településeit. A problémahalmaz fontosságáról évtizedek óta folyik diskurzus. Enyedi György közel négy évtizeddel ezelőtt úgy fogalmazott, hogy „Most már aggódunk falvaink sorsa miatt. Az aggodalom azonban nem sokat segít; elemezni, tervezni, dönteni kell.” (1980, 14-15). Ma már – úgy vélem – nem elég csak elemezni, a problémás helyzetet feltárni. Ahhoz, hogy használható cselekvési terveink is legyenek, terepi tapasztalataimat is felhasználva e gondolat jegyében kísérletet teszek olyan beavatkozási pontok, megoldási javaslatok megfogalmazására is, amelyek segítségével a terepkutatási eredményekből körvonalazódó, jellemzően pesszimista – további leszakadást, gettósodást vizionáló – jövőkép megváltoztatható, a jelenlegi települési folyamat megállítható, esetleg visszafordítható lenne.

Kulcsszavak: hátrányos helyzet, leszakadás, Közép-Tisza-vidék, belső periféria, jövőkép